

li na Hannův text, – Juraj Podoba, Zdeněk Uherek – či jinak přispěli do tohoto monotematického čísla – Juraj Buzalka, Marek Skovajsa, jenž bezprostředně editoval polemickou výměnu příspěvků v *SC/CSR*.

Vzhledem k širokému spektru témat, interdisciplinárnímu pojetí a množství zúčastněných představovala konference *Life in Motion* pro prezentující svým způsobem výzvu. Nutila je jasně a srozumitelně formulovat dílčí poznatky či problémy tak, aby zaujali co nejširší publikum i mimo svůj obor, a získali tím cennou zpětnou vazbu nejen od předsedajících jednotlivých panelů, ale také z řad kolegů. I když účastníci v této snaze o jasné a srozumitelné představení svého výzkumu uspěli různě, především v závislosti na zkušenosti s vystoupeními na takovýchto mezinárodních konferencích, prezentování výzkumu v Brně představovalo pro všechny velmi cennou zkušenost. Série konferencí bude pokračovat příští rok na Škole slovanických a východoevropských studií (*University College* v Londýně) a přes příští rok se s největší pravděpodobností opakovaně uskuteční na Institutu slavistických, východoevropských a euroasijských studií na Kalifornské univerzitě (*Berkeley*).

Michaela Pyšňáková

Mezinárodní konference *Expected and Unexpected Consequences of the Educational Expansion*

Monte Verità, Ascona, Lago Maggiore, Švýcarsko, 8.–13. 7. 2007

Ve dnech 8. až 13. 7. 2007 se ve švýcarské Monte Verità konala mezinárodní konference s názvem „Očekávané a neočekávané důsledky vzdělanostní expanze“, kterou uspořádali dr. Andreas Hadjar a prof. Rolf Becker z *Abteilung Bildungssoziologie* (oddělení Sociologie vzdělání) z *Universität Bern* ve spolupráci s *Centro Stefano Franscini (CSF)* a *Swiss State Secretariat for Edu-*

cation and Research (SER). Konference byla věnována úzkému tématu v rámci sociologie vzdělání, a sice vlivu všeobecné expanze vyššího vzdělávání na několik dílčích dimenzí sociálního života: snižování vzdělanostních nerovností, zvyšování kvalifikace pracovních sil napříč sociálními třídami, zvyšování znalostní úrovně obyvatelstva, jeho politické gramotnosti a participace na politickém životě.

Klíčovou otázkou pro účastníky konference bylo, do jaké míry či zda vůbec se vzdělanostní expanze v těchto oblastech projevila a zda případně došlo i k nezmýšleným důsledkům. Sledovány byly veškeré tyto procesy jak prostřednictvím jejich vlivu na jednotlivce a jejich životní cykly, tak prostřednictvím ovlivnění sociální struktury, kultury či politiky. Dílčí témata účastníků konference proto byla věnována např. participaci ve vzdělávání, vzdělanostním nerovnostem, důsledkům pro trh práce, návratnosti vzdělání, genderovým rozdílům či specifickým oblastem, jako jsou kriminalita, životní styl nebo demografický vývoj apod.

Mezi účastníky konference, kteří pocházeli zejména ze zemí střední Evropy, nechyběly ani významné osobnosti sociologie vzdělání, jako např. Richard Breen, Péter Róbert, Walter Müller, Karl Ulrich Mayer, Marie Duru-Bellat atd. Konference byla rozdělena na čtyři tematické sekce a 1 poster session. První sekci s názvem „*Social Inequalities*“ zahájil Richard Breen svým příspěvkem „*Educational Expansion and Class Inequality in the 20th Century*“, další sekce se pak věnovaly tématům „*Returns: Income, Labour Market, School-to-work-Transition*“, „*Gender Differences*“ a „*Cultural Consequences*“. Poster session pak byla zastřešena názvem „*Further Consequences of the Educational Expansion*“.

Příspěvky zabývající se diagnostikou nerovností v přístupu k vyššímu vzdělání a jejich vlivem na vývoj sociální reprodukce analyzovaly situaci v Itálii, Francii, Německu, České republice, Polsku, Rusku,

USA či Nizozemí. Efekt expanze vyššího vzdělání na zaměstnanost, povahu kvalifikace, typ vykonávané profese či výši mezd pak byl tématem účastníků z Velké Británie, Německa, Maďarska, Nizozemí a Ruska. Vznik nového typu společnosti (společnosti znalostní) či měnící se zaměstnanecká struktura pak byly zkoumány ve Švýcarsku a Německu. Účastníci z České republiky (Natalie Simonová ze SOÚ a Petr Soukup z FSV UK) na této konferenci prezentovali příspěvek s názvem „Educational Inequalities Reproduction in the Contemporary Czech Republic“.

Kromě reakcí na přednesenou analýzu byl přínosný především výhradně evropský záběr dalších prezentací, díky kterému bylo dosaženo značně detailního vhledu do vzdělanostní reprodukce v evropském prostoru. Díky tomu bylo rovněž možné zhodnotit současnou tematickou náplň české sociologie vzdělání a pomoci nasměrovat její další práci aktuálním směrem.

Natalie Simonová

Konference *Activism and the State of Neo-liberalism*

Budapešť, 22.–23. června 2007

Ve dnech 22.–23. června 2007 pořádala Katedra sociologie a sociální antropologie Středoevropské univerzity v Budapešti (CEU) první ročník konference určený zejména pro postgraduální studenty (právě jimi byl tento ročník také převážně organizován), vědecké pracovníky – ale i pro aktivisty a zájemce pohybující se mimo akademickou sféru či na jejím okraji. Tématem se staly neoliberalní formy organizace současných sociálních a politických vztahů v globalizovaném světě a odpor (vztahy konkurence) vůči nim. Důraz byl přitom kladen jak na konkretizaci a kontextualizaci mechanismů, skrze které v politické a sociální praxi dochází k rozšiřování a implementaci neoliberalního diskurzu a jeho imperativů

(tj. v praxi zejména důrazu na ekonomickou efektivitu, samoregulaci, oslabování politické role národního státu atp.), tak i na analýzu vzniku rezistentních praktik vůči němu. V neposlední řadě byl však prostor věnován také vyjasňování praktického, každodenního obsahu a významu neoliberalního modelu (pojmu) samotného. Často zdůrazňovaným principem konference měla být metodologická multidisciplinarita a kulturní různorodost předkládaných příspěvků, která se odrazila zejména na skutečně pestřém geografickém složení vystupujících a diskutujících účastníků.

Po krátké uvítací řeči Ayse Caglarové, vedoucí pořádací katedry, vystoupil s úvodní přednáškou prof. Gavin Smith (University of Toronto), který téma neoliberalního režimu vlády a odporu proti němu koncipoval spíše v obecně heuristické až meta-teoretické rovině: Smith se zabýval především současnou rolí a možnostmi intelektuála, který se kriticky staví k současnému stavu společnosti. Na třech generacích kriticky naladěných a angažovaných sociálních vědců se pak pokusil identifikovat vývoj jejich pozic ve vztahu k politickému poli a vyvodit z toho důsledky pro současnost. Zatímco nejstarší generace (např. E. Hobsbawm, E. P. Thompson či E. Wolf a generace 60. let) se soustředila především na univerzální, objektivní podmínky vzniku sociálních hnutí a kolektivního odporu; pak druhá generace (za jejíž součást se Smith považuje a která se uplatňuje zejména v 80. letech minulého století) zkoumala spíše vnitřní charakter a subjektivní vnímání situace systematicky znevýhodňovaných a na příčiny selhávání jejich kolektivních snah o sociální změnu; a současná generace sociálních vědců se upírá pozornost zejména na individualizované lidské utrpení. Podle Smithe však tento diskurz rezignuje na vysvětlování sociálních jevů v celé jejich komplexitě, a proto Smith doporučuje zaměřit se po vzoru starších přístupů opět spíše na *celkovou povahu* současné politické ekonomie.